

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **V. T.**, zast. Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 6. 2016, čj. OAM-42/LE-LE05-LE05-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. 12. 2016, čj. 78 Az 26/2016 – 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal dne 7. 4. 2016 žádost o mezinárodní ochranu. Při pohovoru uvedl, že na Ukrajině má svou rodinu. Zmínil vztahové problémy svého otce, který se oběsil, když byl ještě dítě, a úmrtí jednoho ze svých bratrů v roce 1997. Po jeho návratu z vojny neznámé osoby napadly a vážně zranily jeho kamaráda, který se jmenoval stejně a byl stěžovateli podobný; domnívá se, že tento incident s ním mohl mít souvislost. V roce 2001 začal pracovat v baru nejprve jako vyhazovač, poté jako vedoucí. Při jednom incidentu vyhodil několik osob z baru; následně jej zadrželi policisté a na služebně ho zbili. Osoby, které vyhodil, mu poté vyhrožovaly, že pokud neodcestuje ze L., jeho i manželku srazí auto. Stěžovatel je přesvědčen, že tyto osoby byly napojeny na zkorumpovanou policii. Po tomto incidentu ukončil práci v baru a přibližně ve stejné době jeho matce zrušili stánek, v němž podnikala. V roce 2004 odcestoval do ČR, kde pobýval nejprve na základě platného pasu a turistického víza. V roce 2008 získal pracovní vízum a od roku 2013 zde pobývá bez povolení. Uvedl, že v případě návratu na Ukrajinu mu zřejmě již žádné problémy nehrozí, ale nemohl by se zde realizovat (podnikat atd.). Poukázal na zkorumpovanost policie a mafie. O udělení mezinárodní ochrany požádal, protože má obavu také z války a ze silného nacionalismu ve L. Připouští, že by se mohl usadit v jiné oblasti, ve L. má však rodinu a neví, kde jinde by hledal zázemí.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 6. 2016, čj. OAM-42/LE-LE05-LE05-2016, neudělil stěžovateli žádnou z forem mezinárodní ochrany dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v platném znění (zákon o azylu), v záhlaví uvedeným rozhodnutím. Před vydáním rozhodnutí měl stěžovatel možnost seznámit se s podklady pro rozhodnutí; nevzněl proti nim žádné námítky, ani nenavrhл jejich doplnění.

[3] Rozhodnutí žalovaného stěžovatel napadl žalobou, v níž namítal porušení jednotlivých ustanovení správního řádu (§§ 2 – 8, 68 odst. 3) a čl. 4 kvalifikační směrnice, nesprávný výklad §§ 12, 14 a 14a zákona o azylu a nedostatečné zjištění skutkového stavu věci. Namítal zejména porušení § 14a odst. 1 písm. b) a d) zákona o azylu. Zdůraznil, že se obává jakožto ruský hovořící občan tlaku a násilí ze strany majoritní ukrajinské společnosti a že matka jej varovala, aby se na Ukrajinu nevracel. Poukázal na konflikt své rodiny se soukromými osobami, který se v minulosti pokoušel řešit s policií. Ta mu však nepomohla a násilí se s ohledem na její kontakty s těmi osobami stupňovalo. Situace v západní části Ukrajiny, existence mafiánských struktur a nacionalistických skupin, které terorizují ruskojazyčné obyvatelstvo, je dle stěžovatele obecně známá. Žalovaný si neopatřil potřebné podklady pro své rozhodnutí a nezohlednil ani stěžovatelem tvrzené relevantní skutečnosti. Je přesvědčen, že splňuje podmínky dle §§ 12, 14 a 14a zákona o azylu; rozhodnutí žalovaného považuje za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Při výkladu příslušných ustanovení žalovaný vybočil z mezí správního uvážení.

[4] Krajský soud žalobu stěžovatele zamítl.

II. Shrnutí kasační stížnosti

[5] V kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že krajský soud nedostatečně přezkoumal činnost správních orgánů, která nevycházela ze spolehlivě zjištěného stavu věci, a zatížil své rozhodnutí nezákonností, neboť je nepřesvědčivě odůvodnil. Žalovaný nepřihlédl ke specifickým okolnostem případu a nešetřil oprávněné zájmy stěžovatele, čímž porušil § 2 odst. 3 a 4 správního řádu. Stěžovatel v této souvislosti namítá, že soud zcela ignoroval podstatné skutečnosti a na místo přezkumu se omezil na pouhé odkazování na rozhodnutí žalovaného.

[6] Pokud jde o strach ze soukromých osob, poukazuje na nemožnost domoci se ochrany státu. Odmítá závěry soudu, že se mohl obrátit na státní orgány a že na Ukrajině funguje právní stát. Poukazuje obecně na politizaci státní moci, korupci a také na nárůst mučení ze strany policie. Tvrdí, že hrozí vysoké nebezpečí osobám, které se dlouhodobě zdržují a pracují v zahraničí (zprávy Freedom House a CRS pro Kongres USA). Nedostatečná zjištění žalovaného a soudu zatěžují posouzení otázky možného nebezpečí ze strany soukromých osob a nemožnosti vyhledat pomoc státu (čl. 4 kvalifikační směrnice).

[7] Stěžovatel namítá nedostatečné posouzení možnosti jeho zasažení probíhajícím konfliktem na Ukrajině. Ze zpráv je zjevné, že dochází k nerozlišujícímu násilí proti civilistům. Má za to, že podmínky pro udělení mezinárodní ochrany jsou splněny. Soud, ani žalovaný neposoudili náležitě hrozící vážnou újmu, čímž svá rozhodnutí zatížily nepřezkoumatelností. Obává se vážné újmy v důsledku nuceného zapojení do ozbrojeného konfliktu a odvodu do armády, protože nechce zabít Rusy. Obává se také stíhání ze strany státních orgánů, neboť odmítl výkon vojenské služby.

[8] Stěžovatel je přesvědčen, že pokud nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, splňuje alespoň podmínky pro udělení humanitárního azylu, a navrhuje, aby NSS zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že trvá na závěrech ve svém rozhodnutí, hojně cituje judikaturu a navrhuje, aby NSS odmítl kasační stížnost pro nepřijatelnost.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

pokračování

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil, zda kasační stížnost splňuje formální náležitosti, a shledal, že stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem. Ve věcech mezinárodní ochrany se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. Není-li tomu tak, kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost.

[11] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 – 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele*. O přijatelnou kasační stížnost se dle citovaného usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které NSS dosud vůbec či plně neřešil nebo (2) právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, anebo (3) je potřeba učinit judikaturní odklon. Kasační stížnost je také přijatelná, (4) pokud je v napadeném rozhodnutí krajského soudu zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[12] Stěžovatel namítá zejména nedostatečné zjištění skutkového stavu věci ve správním řízení, včetně porušení zásady rozložení důkazního břemene ve smyslu čl. 4 kvalifikační směrnice, nesprávnou aplikaci §§ 12, 14 a 14a zákona o azylu, a nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného i soudu pro nedostatek důvodů. Jeho stěžejními argumenty pro udělení mezinárodní ochrany je obava (i) z pronásledování mafií, (ii) z války na Ukrajině a (iii) z nacionalistických nálad a útoků ukrajinského obyvatelstva ve vztahu k ruský hovořícím občanům. V kasační stížnosti stěžovatel zmínil také reálné nebezpečí odvodu do armády.

[13] K námitce nepřezkoumatelnosti, NSS uvádí, že krajský soud přehledně popsal rozhodný skutkový stav a s žalobními námitkami stěžovatele se řádně, dostatečně a srozumitelně vypořádal. Vyjádřil se k aplikaci relevantních ustanovení zákona o azylu a posoudil, zda žalovaný svým postupem neporušil správní řád. Napadený rozsudek splňuje veškeré požadavky kladené judikaturou na přezkoumatelnost rozhodnutí (viz např. rozsudky NSS ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 AfS 135/2004 – 73; ze dne 8. 4. 2004, čj. 4 Azs 27/2004 – 74; a ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003 – 75). Pokud by krajský soud nepřihlédl k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného, zakládalo by takové pochybení i nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí; k takovému pochybení však nedošlo. Žalovaný se přehledně vyjádřil k aplikaci příslušných ustanovení zákona o azylu, zohlednil výpověď stěžovatele, zprávy o zemi původu a přezkoumatelným způsobem vyložil úvahy, kterými se řídil. Námitka nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a napadeného rozsudku krajského soudu je proto nepřijatelná.

[14] Ohledně námitky nesprávné aplikace §§ 12, 14 a 14a zákona o azylu NSS odkazuje na zákonná znění těchto ustanovení. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, zjistí-li se v řízení o udělení mezinárodní ochrany, že cizinec *a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště*. Podle § 14 zákona o azylu *lze humanitární azyl udělit v případech hodných zvláštního zřetele, jestliže nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12*. Ustanovení § 14a zákona o azylu představuje formu doplňkové ochrany, jestliže *stěžovateli v případě návratu hrozí reálné nebezpečí vážné újmy* ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

[15] Co se týká aplikace § 12 písm. b) považuje NSS rozsah odůvodnění žalovaného i krajského soudu za dostačující. NSS k obavě stěžovatele z pronásledování mafií, uvádí,

že jeho konflikt se odehrál v návaznosti na vyhození jistých osob z baru v roce 2001, aniž stěžovatel dával tyto události do souvislosti s některým z taxativně vymezených důvodů v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu (tj. rasa, pohlaví, náboženství, atd.). V tomto ohledu se krajský soud nedopustil žádného zásadního pochybení při výkladu hmotného ani procesního práva.

[16] Z hlediska testu *přiměřené pravděpodobnosti* je významná skutečnost, na níž krajský soud i žalovaný poukázali, a to, že stěžovatel požádal o poskytnutí mezinárodní ochrany několik let (cca 15) po opuštění země svého původu a navíc v situaci, kdy mu nesvědčí již žádný pobytový titul (viz např. rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2009, čj. 6 Azs 41/2008 – 141). Za podstatný faktor soud i žalovaný považovali také skutečnost, že stěžovatel sám v pohovoru uvedl, že nyní by již na Ukrajině žádné problémy neměl, a že neví o ničem, co by mu bránilo realizovat svůj život v jiném městě než L.. Stěžovatelem tvrzené obavy z nemožnosti realizovat se, podnikat atd. jsou tedy svou povahou pouze ekonomického charakteru, které nemohou být samy o sobě důvodem pro udělení azylu (např. rozsudku NSS ze dne 31. 10. 2003, čj. 4 Azs 23/2003 – 65).

[17] Výše uvedené souvisí i s nenaplněním *míry reálného rizika*, resp. *důvodností obav* ve smyslu § 14a odst. 1 (viz rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2009, čj. 6 Azs 41/2008 – 141). Obava stěžovatele *ad (i)* proto nemůže být ani důvodem pro aplikaci 14a zákona o azylu. K naplnění *reálného nebezpečí vážné újmy* ve smyslu § 14s odst. 2 písm. b) zákona o azylu se NSS vyjádřil např. v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008-57; ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008 70; ze dne 31. 10. 2008; čj. 5 Azs 50/2008-62, nebo ze dne 18. 12. 2008, čj. 1 Azs 86/2008-101.

[18] Obava stěžovatele z útoků ukrajinských spoluobčanů, kterou nepodložil žádnými konkrétními tvrzeními, nezakládá aplikaci § 12 písm. b) zákona o azylu (např. usnesení NSS ze dne 5. 1. 2017, čj. 10 Azs 208/2016 – 47; rozsudek ze dne 31. 10. 2003, čj. 4 Azs 23/2003 – 65; a rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004 – 49), ani jiných ustanovení zákona o azylu.

[19] K otázce probíhajícího ozbrojeného konfliktu a naplnění kritérií v § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu se NSS vyjádřil např. v rozsudku ze dne 13. 3. 2009, čj. 5 Azs 28/2008 – 68. V nyní projednávané věci není sporné, že stěžovatel pochází ze západní části Ukrajiny ze L. o., která není konfliktem zasažena. Nic tedy nenasvědčuje tomu, že by v případě svého návratu mohl být jako civilista vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy v důsledku nestabilní situace v Doněcké a Luhanské oblasti, popř. na Krymu (srov. usnesení NSS ze dne 24. 2. 2016, čj. 6 Azs 267/2015 – 23, ze dne 18. 9. 2015, čj. 2 Azs 194/2015 – 28, či ze dne 22. 7. 2015, čj. 2 Azs 160/2015 – 43). Krajský soud se k této otázce vyjádřil na str. 6 napadeného rozsudku a naplnění podmínek uvedených v § 14a zákona o azylu, ve shodě se žalovaným, neshledal. Soud se tímto postupem nedopustil žádného zásadního pochybení, které by zakládalo přijatelnost kasační stížnosti, a nejedná se ani o dosud neřešenou (či rozdílně řešenou) právní otázku.

[20] K aplikaci § 14 zákona o azylu a *okolnostem zvláštního zřetele hodným* se NSS vyjádřil např. v rozsudku ze dne 31. 3. 2010, čj. 6 Azs 55/2009 – 71, s tím, že humanitární azyl je možné udělit „*např. osobám zvláště těžce postiženým nebo nemocným, osobám přicházejícím z oblastí postižených humanitární katastrofou způsobenou lidskými či přírodními faktory.*“ Krajský soud v souladu s touto judikaturou zdůraznil, že stěžovatel žádné takové okolnosti netvrdil. NSS námitku stěžovatele považuje za nepřijatelnou; soud zjevně nepochybil při výkladu práva a nejedná se ani o novou právní otázku.

pokračování

[21] Námitka ohledně výkonu vojenské služby a možného postihu stěžovatele z důvodu odmítnutí výkonu vojenské služby není v řízení o kasační stížnosti přípustná, neboť stěžovatel tyto okolnosti nenamítal v řízení před krajským soudem (viz § 75 odst. 1 a 2; § 104 odst. 4 s. ř. s.).

[22] Krajský soud dále posoudil dostatečnost a aktuálnost zdrojů a podkladů pro rozhodnutí žalovaného, včetně rozložení důkazního břemene a k tvrzenému porušení správního řádu. Poukázal na informace MZV ČR ze dne 1. 8. 2014, čj. 110105/2014-LPTP, zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva o stavu lidských práv na Ukrajině za období 16. 5. 2015 – 15. 8. 2015 a 16. 8. 2015 – 15. 11. 2015, informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky z ledna 2015 a ze září 2015, výroční zprávu Human Rights Watch 2015, informace od organizace Freedom House a Amnesty International, informace k probíhajícímu ozbrojenému konfliktu ve východních regionech, informace MZV ČR ze dne 21. 5. 2015, čj. 98848/2015-LPTP, o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti a po dlouhodobém pobytu v zahraničí, a ze dne 9. 10. 2015, čj. MV-124143-1/OAM-2015, k nebezpečí pronásledování nebo diskriminace. Žalobní námitka stěžovatele nebyla důvodná, krajský soud podklady žalovaného vyhodnotil jako dostatečné (viz str. 7 napadeného rozsudku). NSS neshledal s ohledem na výše uvedené ani v tomto postupu krajského soudu žádné zásadní pochybení; námitka stěžovatele není přijatelná.

[23] NSS závěrem uvádí, že krajský soud příhodně poukázal na časovou souslednost jednotlivých událostí, tj. na dlouhodobý (legální a následně i nelegální) pobyt stěžovatele na území ČR, a zdůraznil, že žádost o mezinárodní ochranu podaná několik let po příjezdu do ČR a navíc v době, kdy stěžovatel již ztratil své oprávnění k pobytu a pobývá zde nelegálně, což svědčí o účelovosti takové žádosti. Toto hodnocení je plně v souladu s rozhodovací praxí NSS (viz např. rozsudek NSS ze dne 20. 10. 2005, čj. 2 Azs 423/2004 – 81; usnesení NSS ze dne 10. 2. 2006, čj. 4 Azs 129/2006 – 41).

IV. Závěr a náklady řízení

[24] NSS neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Situace stěžovatele a jím vznesené námitky nepřináší žádnou novou právní otázku, kterou NSS dosud neřešil, či potřebu se od dříve přijatého řešení odchýlit, anebo otázku, kterou NSS řešil v rámci jednotlivých senátů odlišně. Nedošlo ani k žádnému natolik zásadnímu pochybení, které by mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatele. NSS proto odmítl kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou.

[25] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2017

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu